



Številka: 600-2/2015-19

Datum: 21.4.2021

## POROČILO O IZVAJANJU PROGRAMSKEGA DOKUMENTA NA PODROČJU TERCIARNEGA IZOBRAŽEVANJA NA GORIŠKEM

### UVOD

V letu 2016 je posebna Komisija za pripravo strategije razvoja visokega šolstva v Mestni občini Nova Gorica (v nadaljevanju: komisija), pripravila Programski dokument na področju terciarnega izobraževanja na Goriškem (v nadaljevanju: Programski dokument), ki ga je Mestni svet Mestne občine Nova Gorica sprejel na seji dne 17.12.2016.

Mestna občina Nova Gorica (v nadaljevanju: MONG) je vrsto let znatno podpirala terciarno izobraževanje. Komisija je pregledala obstoječe stanje in razmislila o prihodnosti področja, ki je za mestno občino izrednega pomena. Komisija je v Programskem dokumentu določila temeljne smernice razvoja visokega šolstva, prioriteta področja razvoja terciarnega izobraževanja ter programske usmeritve za delovanje MONG na področju terciarnega izobraževanja.

V nadaljevanju podajamo poročilo o izvedenih aktivnostih.

#### **1. Temeljne smernice razvoja visokega šolstva**

*Programski dokument ugotavlja, da je ob sprejetju strateških razvojnih prioritet na področju gospodarstva smotno osredotočenje na financiranje razvoja strokovnega izobraževanja, aplikativnega raziskovanja in poklicnega usposabljanja. Mestna občina naj visokošolske programe podpre s koordinacijo projektnih aktivnosti, skupnimi podpornimi storitvami, omogočanjem gradnje kampusa, bivalnimi kapacitetami in skupnim razvojnim programom v okviru regijskih razvojnih strategij oz. pametne specializacije. Programski dokument še predlaga osredotočenje na razvoj regijskih ustanov terciarnega izobraževanja ter težnjo k skupni lokaciji za izobraževalne, raziskovalne in tehnološko – inovacijske dejavnosti.*

Aktivnosti na področju terciarnega izobraževanja izvajamo v glavnini neposredno v občinski upravi MONG.

V preteklih letih so aktivnosti na področju terciarnega izobraževanja v MONG potekale pod okriljem zavoda Visokošolsko in izobraževalno središče Primorske (v nadaljevanju: VIRS), ki so ga leta 2004 s podpisom pogodbe o ustanovitvi ustanovili Mestna občina Nova Gorica, Občina Šempeter - Vrtojba in nekatera lokalna podjetja z namenom sodelovanja zavoda s primorskimi lokalnimi skupnostmi in gospodarstvom ter drugimi slovenskimi in mednarodnimi visokoškolskimi in raziskovalnimi zavodi, s ciljem pospeševanja razvoja visokega šolstva v regiji.

V zadnjih letih so ustanovitelji iz vrst gospodarstva zaradi gospodarske krize in obveze sofinanciranja delovanja zavoda VIRS začeli izstopati iz soustanoviteljstva VIRSa, prav tako je iz soustanoviteljstva izstopila Občina Šempeter – Vrtojba in je tako MONG edina

ustanoviteljica zavoda VIRS. Ponovna aktualnost delovanja tovrstnega zavoda se vzpostavlja z razvojem Centra zelenih tehnologij, ki je opisan v nadaljevanju poročila.

MONG je v rednem stiku z ustanovami, ki na Goriškem delujejo na področju terciarnega izobraževanja ter z njimi sodeluje (kot npr. omogočanje študijske prakse v občinski upravi, sodelovanje s Šolskim centrom Nova Gorica v okviru novoletnega dogajanja – vzpostavitev e-koles, vključevanje predstavnikov terciarnih ustanov v priprave področnih strategij...) kot tudi nudi podporo in si prizadeva za izboljšanje pogojev dela in širitev dejavnosti posamezne ustanove.

Največji poudarek pa daje MONG koordinaciji posameznih aktivnosti ter predvsem povezovanju z gospodarstvom kar se že odraža v konkretnih projektih.

MONG v centru Nove Gorice vzpostavlja **Ekscenter**, ki bo formalno deloval pod okriljem Mladinskega centra Nova Gorica, ki s tem širi svoje delovanje na področje kreativnih praks. Ekscenter bo deloval kot vozlišče kreativnih praks, v katerem se bodo izvajale različne dejavnosti namenjene navduševanju zainteresirane javnosti za delo v skupnostih, v katerih vsak posameznik ali skupina razvija svoje potenciale. V Sloveniji nastaja vedno več takšnih vozlišč, katerih cilj je zagotavljanje večje kritične mase ustvarjalcev in boljšo ozaveščenost lokalnih skupnosti o kulturi življenja z različnimi sodobnimi tehnologijami. Vozlišča so namenjena vsem zainteresiranim za aktivno sodelovanje in ustvarjanje na področju varne, trajnostne in etične rabe novih tehnologij.

Ekscenter kreativnih praks postaja središče pospeševanja razvoja gospodarstva in družbenih inovacij, strateško umeščeno v goriški in čezmejni prostor. Skozi delovanje E-hiše (hiše poskusov) in ključnih projektov (EmindS, MAST, DIVA in konS) se že v zagonski fazi oblikujejo konkretni rezultati, metodološke rešitve in orodja za ustvarjanje novih produktov in storitev. Preko eksperimentiranja v delavnicah naredi-sam in naredimo-skupaj ter učenja skozi igro se ustvarja okolje, ki spodbuja mlade, podjetnike, inženirje, raziskovalce, umetnike in vse ostale k aktivni vlogi pri razvoju regije. Vsebine v Ekscentru se razvijajo v okviru konzorcija partnerjev, ki izbira in ustvarja programe, išče financiranje in nova partnerstva. Člani konzorcija so poleg MONG z javnim zavodom Mladinski center kot upravljalcem prostorov, še goriški podjetniki, terciarne ustanove iz lokalnega okolja ter Zavod Kersnikova iz Ljubljane. Velik del vsebine je že neformalno dogovorjen, približno 30 oz. 40 odstotkov vsebin pa je še v nastajanju. Namen je, da bo prostor odprt od 8. do 22. ure vsak dan v tednu, po dogovoru tudi ob koncih tedna. Konzorcij je odprt za razne pobude in ideje, saj njegovi člani zasledujejo povezovanje štirih resorjev – znanosti, podjetništva, izobraževanja in umetnosti. Sodelujoči predstavniki gospodarstva so prepričani, da je iniciativa odlična, saj je vse nas COVID kriza spodbudila k iskanju rešitev, kako Goriško razvijati v bodoče. Vprašati se moramo, v čem smo močni. Predstavniki gospodarstva se tudi strinjajo, da naj bo poudarek na izobraževanju.

Vzpostavitev Ekscentra je povezana tudi z nazivom EPK GO2025!, ki ga je potrebno približati gospodarskemu sektorju. EPK nas nedvomno postavlja v pozicijo presežka, saj postajamo evropski prvaki v nečem, natančneje v kulturi, zato moramo resnično pripraviti odlične produkte na evropski ravni. Leta 2025 se bomo postavili na ogled vsej evropski javnosti in obiskovalci se bodo gibal pri tistih dejavnostih, ki bodo imele višjo dodano vrednost.

Ekscenter bo srečevališče, križišče različnih kreativnih posameznikov z različnih področij, prostor pa bo odprt za vse posameznike, ki niso povezani z nobenim zavodom ali institucijo. Prav tako so dobrodošla podjetja z novimi idejami. Ekscenter bo odprt tudi za vsa čezmejna partnerstva, ki bodo znala združiti umetnost in oblikovanje na eni strani ter drzne podjetniške ideje na drugi strani in to z obeh strani državne meje.

MONG je prav tako zaznala potrebo po skupnem pristopu oz. sodelovanju pri aktivnostih

za promocijo poklicev tako za osnovne kot srednje šole na eni strani kot za delodajalce na drugi strani.

Pod okriljem Ljudske univerze Nova Gorica deluje že deluje **Karierni center za mlade – Karierni plac**.

Zaradi hitrih sprememb in dinamičnega trga dela je potrebno začeti delati na področju karierne orientacije že v nižjih razredih osnovne šole in jo kontinuirano izvajati tekom celotnega osnovnošolskega in srednješolskega obdobja.

Karierna orientacija predstavlja pomemben dejavnik pri odločanju učenca ali dijaka. Na poti raziskovanja samega sebe in realnih želja je usmeritev pri mladostniku dobrodošla. Zato je podpora učencem in dijakom, kot so spodbujanje spoznavanja sebe, raziskovanje področij, interesov, močnih kompetenc in omogočanje učenja o tem, kako lahko iščejo informacije, raziskujejo, načrtujejo cilje in aktivnosti, zelo pomembna.

Vse naštetu nudijo mladim od 6. do 19. leta v Kariernem centru za mlade - Kariernem Placu, tako v obliki skupinskih aktivnosti kot tudi v okviru individualnih svetovanj.

Posamezne aktivnosti kariernega centra za mlade so namenjene tudi staršem in svetovalnim/strokovnim delavcem osnovnih in srednjih šol za boljšo pomoč mladim pri nadaljnjih kariernih odločitvah.

Na tem področju nas čaka nadgradnja aktivnosti v smislu nabora informacij na enem mestu tako za mlade in njihove starše, ki se odločajo o svoji življenjski oz. poklicni poti kot za delodajalce, ki potrebujejo kader za svoje delovanje in razvoj.

## **2. Prioritetna področja razvoja terciarnega izobraževanja**

*V regiji je tradicionalno dobro razvito izobraževanje, še posebej na nekaterih ključnih področjih, kot so naravoslovje in tehnika ter zdravstvo. Terciarno izobraževanje je treba izostriti tam, kjer je že moč zaznati primerjalne prednosti in sicer tako, da se razvija v skladu z razvojnimi prioritetami regije.*

*Programski dokument določa dolgoročno podporo naslednjim področjem:*

- *tehnika in naravoslovje,*
- *zdravstvo in oskrba starejših,*
- *turizem, kulturna dediščina in narava.*

Finančno podporo terciarnemu izobraževanju smo uredili s sprejemom Odloka o sofinanciranju programov in razvojnih projektov na področju terciarnega izobraževanja v Mestni občini Nova Gorica, na podlagi katerega bo v letu 2021 prvič izveden javni razpis za sofinanciranje z odlokom določenih aktivnosti.

Koncept predvidenega sofinanciranja je zastavljen na način, da se lahko sofinancirajo študijski programi v prvih treh letih od prve akreditacije posameznega programa na območju mestne občine ter razvojni projekti s področja tehnike in naravoslovja, zdravstva in oskrbe starejših ter turizma, kulturne dediščine in narave. Kot razvojni projekti so mišljene aktivnosti na področju aplikativnih raziskav, inovacij, naprednih tehnologij s področja digitalizacije, informacijsko komunikacijske tehnologije in drugih sodobnih tehnologij in z njimi povezanih izobraževalnih dejavnosti, skupnih projektov med izobraževalnimi ustanovami in podjetji ter drugimi ustanovami, ki povezujejo terciarno izobraževanje z inovacijami, raziskovanjem z lokalnimi gospodarskimi in drugimi organizacijami s ciljem spodbujanja napredka obstoječih in novih podjetij na osnovi znanja in novih tehnologij na področjih tehnike in naravoslovja, zdravstva in oskrbe starejših ter turizma, kulturne dediščine in narave. Takšna ureditev sledi Programskemu dokumentu, ki poleg podpore že delujočim programom na področju terciarnega izobraževanja spodbuja prav projektno sodelovanje ustanov, povezovanje z gospodarskimi subjekti in drugimi organizacijami, iskanje učinkovitih in inovativnih rešitev.

Poleg neposredne finančne pomoči MONG izvajalcem na področju terciarnega izobraževanja pomaga z zagotavljanjem prostorskih kapacitet, v kolikor z njimi razpolaga

ter drugimi oblikami pomoči, podpore.

### **3. Programske usmeritve za delovanje Mestne občine Nova Gorica na področju terciarnega izobraževanja**

*Programski dokument usmerja MONG, da naj sredstva in delovanje na področju terciarnega izobraževanja usmerja ciljno, in sicer pri dveh sklopih dejavnosti:*

- *dejavnosti povezovanja terciarnega izobraževanja, inovacij, raziskovanja z lokalnimi gospodarskimi in drugimi organizacijami s ciljem spodbujanja napredka obstoječih in novih podjetij na osnovi znanja in novih tehnologij,*
- *dejavnosti vzpostavljanja Goriške kot mednarodno atraktivne destinacije za študij in raziskovanje.*

Finančna podpora terciarnemu izobraževanju je opisana pod točko 2 tega poročila. MONG pa v sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici, predstavniki gospodarstva ter ostalimi institucijami intenzivno razvija projekt **Center zelenih tehnologij**.

Center zelenih tehnologij je prednostni regijski projekt, ki bi v primeru njegove uresničitve korenito spremenil podobo Goriške in celotne Primorske. Z njim bi Slovenija tudi v Evropski uniji pridobila veliko možnosti za izdatno financiranje, saj je prehod v brezoglično zeleno družbo prioriteta razvoja Evropske unije do leta 2050. Center zelenih tehnologij, v katerem bi uporabili visok nivo že obstoječega domačega znanja, bo usmerjen v razvoj naravi in človeku prijaznih tehnologij, ki bodo omogočile napredek civilizacije, ne da bi pri tem uničile planet. Projekt nastaja v tesnem sodelovanju lokalnih skupnosti, domačih podjetij in Univerze v Novi Gorici. Velika prednost projekta je v tem, da je že pripravljen. Izgradnja ustrezne infrastrukture, ki bi bila potrebna za nove raziskave in aplikativnost znanj, pa poteka vzporedno. Slovenija bi velik korak naprej naredila s tem, ko bi prevzem predsedovanja Evropski uniji začela s tako močnim projektom prehoda v zelene tehnologije.

Projektu so naklonjena pristojna ministrstva. Projekt bi ob ustrezni pomoči države pomembno prispeval k nadaljnjemu razvoju ne samo Goriške regije ampak tudi države in celo tega dela Evrope.

Projekt je regijskega in nacionalnega pomena. Država se bo morala odločiti, da locira centre, ki bodo imeli ta značaj, da bodo razvijali in pretvarjali v uporabno sfero, v industrijo, tehnologije, ki bodo izrazito zelene. To je tudi odločitev Evropske komisije. Zeleni dogovor Evropske unije se bo odražal tudi v izdatnem financiranju, kar si obetamo v našem okolju, ker bo bistveno spremenilo gospodarsko sliko in stopnjo blaginje v naših krajih. Usmerjamo se v tehnologije, ki bodo ustvarjale možnost za podjetja in gospodarske programe z visoko dodano vrednostjo, ki bodo zaposlovale mlade in s tem dale tudi nov pogon naši regiji. Vključujemo vse subjekte, ki imajo kakršnokoli inovacijsko ali raziskovalno naravo. Univerza v Novi Gorici je ključen partner.

Župani večjih regijskih centrov (Nova Gorica, Ajdovščina, Idrija, Tolmin) se pogovarjajo o komplementarnem razvoju v regiji. Skušajo zamisliti regijo kot celoto, tudi čezmejno, samo tako lahko gre razvoj v ambiciozni smeri, da bomo prepoznavni z dobrimi delovnimi mesti in visoko blaginjo na evropski ravni. Vse tiste regije, ki se ne povezujejo znotraj in ostajajo razdrobljene, se slabo razvijajo. Pobuda za Center zelenih tehnologij je že na državni ravni. Je eden od regijskih projektov, ki smo ga uvrstili med projekte, za katere pričakujemo sredstva iz naslova okrevanja gospodarstva po epidemiji koronavirusa. V ospredje smo postavili razvojni projekt, ki bo na dolgi rok nudil tehnologije, ki bodo izboljšale tako naše življenje, kot tudi prispevale k zeleni prihodnosti Evrope.

## ZAKLJUČEK

Programski dokument na področju terciarnega izobraževanja na Goriškem je pomemben strateški dokument Mestne občine Nova Gorica, ki ga upoštevamo pri svojem delovanju in ga prepletamo z ostalimi strateškimi dokumenti. Dokument je jasno začrtal in določil smer razvoja tega področja na način, da ima MONG vodilno vlogo pri podpori dejavnostim, ki so v skupnem interesu vsem terciarnim ustanovam ter pri naporih za sodelovanje terciarnih ustanov z drugimi akterji v regiji, predvsem gospodarstvom. Sredstva in delovanje na področju terciarnega izobraževanja usmerjamo ciljno in rezultati so že vidni. Ob vsem zapisanem se nakazujejo tudi možnosti vzpostavitve univerzitetnega kampusa.

Pripravila:  
mag. Marinka Saksida  
vodja Oddelka